

gospodarske, obertnijske in národske.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

V Ljubljani v saboto 10. maja 1856.

Zlate resnice za gospodarstvo *).

Znamenje pridnega gospodarstva.

Hodiš po hribih in dolinah, in memo kakega stanu greš, lahko po strehi in po dvorišu poznaš, kaj gospodar zna, in koliko gospodinja veljá. Strehe, ki tebi rebra kažejo, ternje in pa kropive, ki stan obrašajo, tožujejo gospodarja, da rad predolgo spí, ali po kerčmah (pivnicah) sedí, ali ima pa slamo v možganih. Tak gospodar in pa knaver (červ) v drevesu. Naj gré rakom žvižgat! — Je knalo (dvoriše) nastlano, hiša umazana, da pošten človek blizo ne more, kaže mater zaspano, in gospodinja zaležano, ki piškovega oreha vredna ni. — Gospodarja hvali čeden dom, hlapca nastele snažen kup, deklo metla, gospodinja pa kolovrat. Pri vsem tem pa pregovor vedno resnico pravi: Kakoršni stariši, takšni otroci; po gospodarju in gospodinja se tudi družina pozná, odrašena mladina pa po šoli, ko jo fara ima.

Slava sadjoreji!

V lavantinski dolini vsaka pridna hiša svoj drevorednik ima, v kojem drevje iz pisček (pěšek) redí in požlahnuje. Odrašeno sadunosno drevje za potmi in krog polja sadijo, homci in poljane so sadunosniki**), stanovje se iz žlahnega drevja smeji. Veselo je gledati rožnega cveta, kako vsakega skerbnega kmeta stan lepo cveti, in vsa dolina v belo rudečem cvetji plava. — Dojde bogata jesen, se kimovca sadunosno drevje polno grušek in jabelk obeša; ljudje imajo na cente božjih darov pospravljati, imajo dobre pijače in živeža, pa tudi obilno potrebnega dnarja. Kedar letna potegne, en kmetič po tri, po pet sto goldinarjev srebra iz samega tepkovca izkupi. — Slovenci! vi se le terte veselite; vam terta pozebe, pa revo prodajate. Pokaj tako dolgo odlagate, se sadjoreje verlo lotiti? — Je vam vinska terta ljuba mati, naj vam sadunosno drevje dober oče bo. Kedar bo materi pomanjkovalo, bode skemben oče dal. Oče in mati si morata roko podajati, če hočeta dobro izhajati; drevje in tersje si morate biti dobra mejaša. — Veste, kaj nam rajni Vodnik pravi: „Sreča nas iše, um nam je dan; srečo le najde, kdor ni zaspan“. Prijatli! krepko na noge, lopato v roke; vinjek naj tudi za drevje velja. Tudi drevje je velik božji dar. Bolje za svojo deco skerbí, kdor jim sadunosnega drevja nasadí, kakor skopúh, ki jim dnarjev nameri. Dnarje gostokrat vrag obsede, drevje pa Bog blagosloví.

Tíčov ne zaterati.

Poleg spisa č. g. E. Zagorca iz letošnjih „Drobtinc“.

Vse, kar živí, se spomladi veselí. Samo tíči ne morejo pravega veselja imeti. Komaj ene dní veselo žvergo-

*) Vzeli smo te zlate resnice „Novicam“ kaj priležne iz „male bage šolskega blaga za odrašeno mladost“, ki so jo darovali svitli knezoškof lavantinski Slomšek letošnjim lepim „Drobtincam“, o katerih bomo kmali več povedali.

**) Slišite gospodarji: „Sadno drevje za potmi in krog polja imajo, homci in poljane so sadunosniki!“ Slišite, posebno tisti, ki mislite, da to ne more, da ne smé biti! Tam pa je že davnej, in koliko jim dnarja donáša! Vred.

lijo, se njih pesme že v žalost spremenijo. O ljubi oznovavci prijetne vigredi! povejte, potožite nam, kdo vam tako neusmiljeno vaše veselje grení? Ali dihur? ali mačka? ali podlasica? ali druga divja zver? —

Ne ti, — ampak ljudje so toliko neusmiljeni!

Pridgarji ljudém govorijo: da človek je po Božji podobi vstvarjen, da ga je Bog za varha in oskerbnika svojih stvari na tem svetu postavil. Jezus, naš Zveličar nas opominja: „Bodite usmiljeni, kakor je vaš Oče nebeški usmiljen“. Kako usmiljen in dober je vendar naš nebeški Oče, kateri v svoji ljubeznjivi skerbi ljudi in tíčov ne pozabi, jih vse oblači in redí! Po Jezusovem nauku je toraj Bog, nebeški Oče, predpoda vsih ljudi, katero bi vsi mali in veliki posnemati imeli, da bi se na zemlji v spolnovanji Nja svete volje kot prave podobe Božje skazali Njemu v čast, kateri nas je vstvaril. Ali kako zoper voljo Božjo ravnajo, koliko nečast in sramoto delajo Bogu vsi tisti, kateri podobo Božjo v sebi zaterajo in zatajujejo! In kdo so tisti? Vsi neusmiljeni odertniki in zateravci tíčov. „Zale varhe in oskerbnike sem jaz čez svoje stvari postavil“, poreče enkrat vsemogočni Stvarnik takim neusmilježem, in kaj mislite, da bote od svojega sodnika zamogli usmiljenja zaupati, če ga, kakor je Bog zapovedal, njegovim stvarém skazovali niste?

Zlo se toraj tisti stariši pregrešijo, kateri svojim otrokom dopustijo, tíče loviti, jim veselje kratiti, škodo delati, jih terpinčiti. Kaj se zamore od takega dečka pričakovati, kateri je že iz malega svoje serce tako spridil, se takih neusmiljenost privadil? Terd in neusmiljen do živali, bo terd in neusmiljen tudi do ljudi. Kar se je Anžek naučil, bo tudi Anže znal.

Kakor hitro spomlad tíči v naše kraje pridejo, že njih sovražniki za njimi prežijo, ter jim zaderge ali limance nastavljajo, da jih polovijo, ali pa jih postrelijo. Polovljene podavijo ali jih za njih žive dní ko nedolžne jetnike zaprejo. Vse skerbno iše takrat stavec svojo starko, starka svojega starca, in koliko je žalovanje, ko se več ne najmeta!

Kar jih srečno odide in si gnezda napravi, kako se morajo skrivati, s koliko skerbjo in žalostjo svoje mlade valiti in rediti, da bi sovražnikom v roke ne prišli. Vedno so v nevarnosti sosebo pred otroci, ki zmiraj okoli lazijo, zlasti pa ob nedeljah, ob dneih Gospodovih in po germovji in drevji za gnezdi stikujejo. In gorje nesrečnim ticam, katerih gnezdo staknejo! Brez usmiljenja ga raztergajo, jajca pobijejo, mlade pokončajo, ali jih starim odvzamejo, doma zaprejo, da potem gladu poginiti morajo. — Šel je neki dečko na drevo, vzal mlade, jim noge porezal, in ko je vidil in slišal, kako so terpinčeni mladiči čivljali in stare na pomoč klicali, kako so stari priferfrali, kričali in vsi nemirni in žalostni sem ter tje letali, da bi jih bili ubranili, se je mladi hudobnež le smejal tako, da je skoraj smeha razpočil. Kaj takega nobeden dihur ne storí, ker on, če mlade dobí, jih hitro umorí in pojé, ker je lačen, in mu je tako odločeno; ali iz hudobije jih ne terpinči in ne morí. — Če se kaki mladiči tam pa tam srečno izgodjajo, in so jih skerbni stari z veseljem na noge spravili ter jih razpeljajo, da po vejicah veselo sem ter tje skakljajo, že jih otroci zapazijo, ter jih s kamnjem ali paklezi od drevesa do drevesa preganjajo, in takih reči na-nje lučati ne nehajo, dasiravno